

Pressmeddelande

2013-11-05

Två nya rapporter från SNS forskningsprogram *Värdet av nya läkemedel*:

Sjukvårdens kvalitetsregister behöver användas bättre

Sjukvårdens tillgång på beslutsunderlag om effekterna av läkemedel och andra vårdinsatser är otillräcklig. Det gäller även i Sverige – trots att vi är stolta över våra kvalitetsregister. De behöver utvecklas, göras mer tillgängliga för analyser och användas i större utsträckning för uppföljning av hälsoeffekter av olika behandlingar. Då kan vi få en bättre, säkrare och mer kostnadseffektiv sjukvård. Det är slutsatsen av två nya forskningsrapporter som publiceras inom ramen för SNS forskningsprogram *Värdet av nya läkemedel*.

För att ett nytt läkemedel ska introduceras ställs krav på noggranna studier på försökspersoner. Men när läkemedlet väl används saknas oftast bred, systematisk uppföljning av effekterna på patienter. Det innebär att kunskapsunderlaget för beslut om fortsatt användning av läkemedlet riskerar att bli otillräckligt i vården. Samtidigt vet vi att kostnaderna för felanvändning av läkemedel är stora. Under en månad uppskattas att var femte svensk har varit drabbad av någon form av läkemedelsrelaterad sjuklighet i form av biverkningar samt negativa eller otillräckliga effekter av felaktig medicinering.

Två nya forskningsrapporter, som tagits fram på uppdrag av SNS, ger underlag för flera förslag om hur Sverige kan använda patientregister för att förbättra läkemedelsanvändningen:

- **Kräv utvärdering av nyintroducerade läkemedel.** Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket bör ställa krav på att det finns en plan för utvärdering av de nya läkemedel som introduceras. Det behöver framgå hur data ska registreras och analyseras.
- **Använd kvalitetsregistren för att följa upp behandlingseffekter.** Gör befintliga register mer ändamålsenliga och tillgängliga för analys, även för andra än dem som svarar för respektive register.
- **Följ effekter över tid.** Gör anonyma långtidsuppföljningar baserade på individdata hämtade från register i den mån journaluppgifter inte är tillgängliga.
- **Mät kostnaderna för läkemedelsrelaterad sjuklighet.** Det finns ingen samlad analys av samhällets kostnader för sjukdom som orsakats av läkemedel. En analys bör omfatta alla kostnader, utöver direkta sjukvårdskostnader även produktionsbortfall på grund av sjukdom, kostnader för omsorg och hälsoförluster för den drabbade.

- **Använd möjligheterna till samkörning av register.** Samkör kvalitetsregister, nationella hälsodataregister och befolkningsregister med syfte att mäta och följa upp både avsedda effekter och biverkningar och effekter av felaktig läkemedelsanvändning.
 - **Satsa mer på behandlingsforskning.** Staten och landstingen bör ge ytterligare anslag till klinisk behandlingsforskning inklusive registerbaserade uppföljningsstudier.
 - **Samverka internationellt.** Det finns stor potential för utökat internationellt samarbete vad gäller jämförelser av effekter av olika läkemedel.
- Såväl i Sverige som internationellt har sjukvården ofta otillräckliga kunskaper om vilka behandlingar som ger bäst effekt. Genom användning av kvalitetsregister berikade med information från andra registerkällor kan många kunskapsluckor täppas till, särskilt om användningen av randomisering inuti kvalitetsregister expanderas. Det skulle ge oss möjligheter till en bättre, säkrare och mer kostnadseffektiv vård, säger Martin Neovius, docent i epidemiologi vid Karolinska Institutet och medförfattare till en av studierna.

Författare till rapporterna är

Hanna Gyllensten, Nordic school of public health NHV

Katarina Steen Carlsson, Lunds universitet

Martin Neovius, Karolinska Institutet

Joakim Ramsberg, Karolinska Institutet

Kontakt

Martin Neovius, docent i epidemiologi och forskare vid Karolinska Institutet,

Martin.Neovius@ki.se

Katarina Steen Carlsson, fil.dr i nationalekonomi, forskningsledare vid Institutet för hälso- och sjukvårdsekonomi och forskare vid Lunds universitet,

katarina.steen_carlsson@ihe.se

Göran Arvidsson, docent och forskningsledare SNS, goran.arvidsson@sns.se,

0708-93 49 06

Nina Bruce, pressansvarig SNS, nina.bruce@sns.se, 08-507 025 74